

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

19 päivänä joulukuuta 2013*

Tuomioistuinten toimivalta siviili- ja kauppaoikeuden alalla — Asetus (EY) N:o 44/2001 — 2 artikla — 5 artiklan 1 alakohdan a ja b alakohta — Erityinen toimivalta sopimusta koskevassa asiassa — Irtaimen kaupan ja palveluiden suorittamisen käsitteet — Irtaimen jälleenmyyntioikeutta koskeva sopimus

Asiassa C-9/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka tribunal de commerce de Verviers (Belgia) on esittänyt 20.12.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 6.1.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Corman-Collins SA

vastaa

La Maison du Whisky SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit A. Borg Barthet ja M. Berger (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 31.1.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Corman-Collins SA, edustajinaan avocat P. Henry ja avocat F. Frederick,
- La Maison du Whisky SA, edustajinaan avocat B. Noels ja avocat C. Héry,
- Belgian hallitus, asiamiehinnään T. Materne, J.-C. Halleux ja C. Pochet,
- Sveitsin hallitus, asiamiehenään O. Kjelsen,
- Euroopan komissio, asiamiehenään M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.4.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1; jäljempänä asetus) 2 artiklan ja 5 artiklan 1 alakohdan a ja b alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Corman-Collins SA (jäljempänä Corman-Collins), jonka kotipaikka on Belgiassa, ja La Maison du Whisky SA (jäljempänä La Maison du Whisky), jonka kotipaikka on Ranskassa, ja jossa on kyse korvausvaatimuksesta, joka perustuu näitä yhtiöitä sitoneen tavaroiden jälleenmyyntisopimuksen päättämiseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen 2 artiklan, joka on toimivaltaa koskevan II luvun 1 jaksossa, jonka otsikko on ”Yleiset säännökset”, 1 kohdassa mainitaan periaate, jonka mukaan ”kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu”.
- 4 Asetuksen 3 artiklassa, joka myös kuuluu sen II luvun 1 jaksoon, säädetään seuraavaa:

”1. Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimissa ainoastaan tämän luvun 2–7 jakson säännösten nojalla.

2. Liitteessä I mainittuja kansallisia toimivaltasäännöksiä ei voida soveltaa tällaista henkilöä vastaan.”
- 5 Asetuksen II luvun 2 jakson, jonka otsikko on ”Erityinen toimivalta”, 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa:

  - 1) a) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimissa, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä,
  - b) jollei toisin ole sovittu, tätä säännöstä sovellettaessa kanteen perusteena olevan velvoitteen täytäntöönpanopaikka on:
    - irtaimen tavaran kaupassa se paikkakunta jäsenvaltiossa, minne tavarat sopimuksen mukaan toimitettiin tai oli toimitettava,
    - palvelujen osalta se paikkakunta jäsenvaltiossa, missä palvelut sopimuksen mukaan suoritettiin tai oli suoritettava,
  - c) jollei sovelleta b alakohtaa, sovelletaan a alakohtaa;

– –”

Belgian oikeus

6 Toistaiseksi voimassa olevien yksinomaisten jälleenmyyntioikeuksien yksipuolisesta päättämisestä 27.7.1961 annetun lain (la loi du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée; Moniteur belge 5.10.1961, s. 7518), sellaisena kuin se on muutettuna jälleenmyyntioikeuksien yksipuolisesta päättämisestä 13.4.1971 annetulla lailla (Moniteur belge 21.4.1971, s. 4996; jäljempänä 27.7.1961 annettu Belgian laki), 1 §:n 2 momentissa määritellään ”jälleenmyyntioikeudeksi” ”kaikki sellaiset sopimukset, joiden perusteella jälleenmyyntioikeuden luovuttaja varaa yhdelle tai useammalle jälleenmyyjälle oikeuden myydä näiden omissa nimissä ja omaan lukuun luovuttajan valmistamia tai jakelemia tuotteita”.

7 Tämän lain 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jälleenmyyjä, joka on kärsinyt vahinkoa sellaisen jälleenmyyntioikeuden päättämisestä, joka on voimassa koko Belgian alueella tai sen osassa, voi joka tapauksessa nostaa kanteen jälleenmyyntioikeuden luovuttajaa vastaan Belgiassa joko oman kotipaikkansa tuomioistuimessa tai jälleenmyyntioikeuden luovuttajan kotipaikan tuomioistuimessa.

Siinä tapauksessa, että tällainen riita-asia saatetaan belgialaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, tuomioistuin soveltaa yksinomaan Belgian lakia.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Corman-Collinsilla ja La Maison du Whiskyllä on ollut noin 10 vuoden ajan liikesuhde, jonka aikana Corman-Collins osti jälkimmäiseltä useita eri merkkisiä viskejä ja nouti viskitoimitukset Ranskasta myydäkseen viskit Belgiassa.

9 Corman-Collins käytti koko edellä mainitun ajan nimeä ”Maison du Whisky Belgique” ja internetsivua nimeltään www.whisky.be ilman, että La Maison du Whisky olisi reagoinut tähän mitenkään. Corman-Collinsin yhteystiedot mainittiin lisäksi Whisky Magazine -nimisessä julkaisussa, jota toimitti La Maison du Whiskyn tytäryhtiö.

10 La Maison du Whisky kielsi joulukuussa 2010 Corman-Collinsia käyttämästä kyseistä nimeä ”Maison du Whisky Belgique” ja sulki internetsivun www.whisky.be. Se ilmoitti helmikuussa 2011 Corman-Collinsille, että se antaisi 1.4.2011 ja 1.9.2011 alkaen kahdella tavaramerkillä myytävien tuotteidensa yksinjakelun toiselle yhtiölle, jolta Corman-Collinsin olisi vastaisuudessa tehtävä tilauksensa.

11 Corman-Collins nosti tribunal de commerce de Verviersissä kanteen La Maison du Whiskyä vastaan ja vaati ensisijaisesti, että tämä velvoitetaan maksamaan 27.7.1961 annetun Belgian lain nojalla korvausta irtisanomisajan noudattamatta jättämisestä ja täydentävää korvausta.

12 La Maison du Whisky kiisti asiaa käsittelevän tuomioistuimen alueellisen toimivallan sillä perusteella, että asetuksen 2 artiklan nojalla Ranskan tuomioistuimet olivat toimivaltaisia. Corman-Collins vastasi tähän viittaamalla kyseisen Belgian lain 4 §:ään.

13 Tältä osin pääasian asianosaiset ovat eri mieltä siitä, kuinka niiden välinen liikesuhde on määriteltävä. Corman-Collins väittää, että kyse on jälleenmyyntioikeutta koskevasta sopimuksesta, kun taas La Maison du Whisky väittää, että kyse on pelkistä osto- ja myyntisopimuksista, jotka on tehty viikoittaisten tilausten perusteella Corman-Collinsin toiveiden mukaisesti.

- 14 Ennakkoratkaisupyynnössä tribunal de commerce de Verviers toteaa nimenomaisesti, että Corman-Collins ja La Maison du Whisky olivat tehneet ”suullisen sopimuksen” ja että ”27.7.1961 annetun Belgian lain mukaan asianosaisten välistä oikeussuhdetta voidaan pitää jälleenmyyntioikeutta koskevana sopimuksena, koska kantajalla oli lupa myydä Belgian alueella vastaajalta ostettuja tuotteita”.
- 15 Tällä tuomioistuimella on sen sijaan epäilyksiä sen suhteen, voiko se perustaa toimivaltansa 27.7.1961 annetun Belgian lain 4 §:n sääntöön. Se toteaa, että asetuksen 2 artiklan, jota sen mukaan sovelletaan käsiteltävän asian tosiseikkoihin, nojalla ranskalaisten tuomioistuinten olisi oltava toimivaltaisia, mutta olisi myös mahdollista soveltaa saman asetuksen 5 artiklan 1 alakohtaa. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee tältä osin, että kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, onko jälleenmyyntioikeutta koskeva sopimus luokiteltava irtaimen kauppaa koskevaksi sopimukseksi ja/tai palveluiden suorittamista koskevaksi sopimukseksi asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla. Se lisää, että jos mitään näistä luokitteluista ei voitaisi soveltaa tällaiseen sopimukseen, olisi siis määritettävä, mikä on pääasiassa 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettu kanteen perusteena oleva riidanalainen velvoite.
- 16 Tästä syystä tribunal de commerce de Verviers päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko asetuksen – – 2 artiklaa, luettuna mahdollisesti yhdessä 5 artiklan 1 alakohdan a tai b alakohdan kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä 27.7.1961 annetun Belgian lain 4 §:ään sisältyvän säännön kaltaiselle toimivaltasäännölle, jonka mukaan Belgian tuomioistuimet ovat toimivaltaisia silloin, kun jälleenmyyjä on sijoittautunut Belgian alueelle ja kun kaikki kyseisen jälleenmyyntioikeuden vaikutukset tai osa niistä kohdistuvat samaan alueeseen, riippumatta jälleenmyyntioikeuden luovuttajan sijoittautumispaikasta, tilanteessa, jossa viimeksi mainittu on vastaajana?
- 2) Onko asetuksen – – 5 artiklan 1 alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, että sitä sovelletaan irtaimen jälleenmyyntioikeutta koskevaan sopimukseen, jonka nojalla sopimuspuoli ostaa toiselta sopimuspuolelta tuotteita myydäkseen niitä edelleen toisen jäsenvaltion alueella?
- 3) Jos edeltävään kysymykseen vastataan kieltävästi, onko asetuksen – – 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa tulkittava siten, että se koskee sellaista jälleenmyyntioikeutta koskevaa sopimusta, joka asianosaisten välillä on tehty?
- 4) Jos kahteen edeltävään kysymykseen vastataan kieltävästi, onko siinä tapauksessa, että jälleenmyyntioikeutta koskeva sopimus päättyy, riidanalainen velvoite myyjän/jälleenmyyntioikeuden luovuttajan vai ostajan/jälleenmyyjän?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, ovatko asetuksen säännökset silloin, kun vastaajana olevan jälleenmyyntioikeuden luovuttajan kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa asiaa käsittelevä tuomioistuin sijaitsee, esteenä 27.7.1961 annetun Belgian lain 4 §:ään sisältyvän säännön kaltaisen sellaisen kansallisen toimivaltasäännön soveltamiselle, jonka mukaan kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta käsitellä jälleenmyyntioikeuden päättämistä koskevaa riitaa, kun jälleenmyyjä on sijoittautunut kyseisen valtion alueelle.

- 18 Ensiksi asetuksen soveltamisalasta on todettava, että sen johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ilmenee, että sillä pyritään muun muassa yhdenmukaistamaan tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt, kun tarkennetaan, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näiden sääntöjen soveltaminen edellyttää, että asia ei ole pelkästään jäsenvaltion sisäinen (ks. mm. asia C-327/10, Hypoteční banka, tuomio 17.11.2011, Kok., s. I-11543, 29 kohta).
- 19 Asetuksen johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan siinä säädettyjä yhteisiä sääntöjä olisi periaatteessa sovellettava, kun vastaajalla on kotipaikka jossakin jäsenvaltioissa.
- 20 Toiseksi asetuksessa säädetystä toimivaltasäännöistä on todettava, että sen 2 artiklassa olevassa yleisessä toimivaltasäännössä säädetään, että kun vastaajan kotipaikka on jäsenvaltiossa, tämän valtion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia.
- 21 Asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkennetaan, että ainoista tästä lähtökohtaisesta säännöstä sallituista poikkeuksista säädetään tämän asetuksen I luvun 2–7 jaksossa olevissa toimivaltasäännöissä. Mainitun 3 artiklan 1 kohdassa estetään näin ollen implisiittisesti mutta ehdottomasti kansallisten toimivaltasääntöjen soveltaminen. Tämä estäminen vahvistetaan 3 artiklan 2 kohdassa, jossa viitataan kansallisten toimivaltasääntöjen, joihin ei voida vedota, luetteloon, joka ei ole tyhjentävä.
- 22 Tästä seuraa, että kun riita, joka ei ole pelkästään jäsenvaltion sisäinen, kuuluu asetuksen aineelliseen soveltamisalaan, mitä ei ole riitautettu käsiteltävässä asiassa, ja vastaajan kotipaikka on jäsenvaltiossa, kuten on pääasiassa, asetuksessa säädettyjä toimivaltasääntöjä on lähtökohtaisesti sovellettava ja niiden on saatava etusija suhteessa kansallisiin toimivaltasääntöihin.
- 23 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen 2 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä 27.7.1961 annetun Belgian lain 4 §:ään sisältyvän säännön kaltaisen kansallisen toimivaltasäännön soveltamiselle, kun vastaajan kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa asiaa käsittelevä tuomioistuin sijaitsee.

Toinen ja kolmas kysymys

- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näillä kysymyksillä, joita on tutkittava yhdessä, sovelletaanko asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa, joka koskee irtaimen kauppaa ja palveluiden suorittamista koskevia sopimuksia, jälleenmyyntisopimukseen vai onko tällaiseen sopimukseen perustuvan kanteen osalta toimivaltainen tuomioistuin määriteltävä asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohtaa soveltamalla.
- 25 Esitettyihin kysymyksiin vastaamiseksi on ensiksi tarkennettava jälleenmyyntisopimuksen käsitettä.
- 26 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 40 kohdassa, käsitettä ”jälleenmyyntioikeutta koskeva sopimus”, jota kansallinen tuomioistuin on käyttänyt ennakkoratkaisukysymyksissään, ei ole määritelty unionin oikeudessa, ja se voi viitata erilaisiin tilanteisiin jäsenvaltioiden oikeudessa.
- 27 Liiketoiminnassa käytettyjen jälleenmyyntisopimusten monimuotoisuudesta riippumatta niissä määrätty velvollisuudet kuitenkin liittyvät tämän tyyppisten sopimusten tarkoitukseen, joka on varmistaa jälleenmyyntioikeuden luovuttajan tuotteiden jakelu. Tätä varten jälleenmyyntioikeuden luovuttaja sitoutuu myymään tätä varten valitulle jälleenmyyjälle tavarat, joita viimeksi mainittu tilaa tyydyttääkseen asiakkaidensa kysynnän, kun taas jälleenmyyjä sitoutuu ostamaan tarvitsemansa tavarat jälleenmyyntioikeuden luovuttajalta.

- 28 Jäsenvaltioiden oikeudessa laajalti hyväksytyin analyysin mukaan jälleenmyyntisopimus on muodoltaan puitesopimus, jossa vahvistetaan yleiset säännöt, joita sovelletaan tulevaisuudessa jälleenmyyntioikeuden luovuttajan ja jälleenmyyjän välisiin suhteisiin niiden toimitus- ja/tai hankintavelvollisuuksien osalta ja jolla valmistellaan tulevia myyntisopimuksia. Kuten julkisasiamies esitti ratkaisuehdotuksensa 41 kohdassa, on usein niin, että osapuolet myös sopivat erityisistä määräyksistä, jotka koskevat jälleenmyyjän suorittamaa jälleenmyyntioikeuden luovuttajan myymien tavaroiden jakelua.
- 29 Toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava pitäen lähtökohtana tällaisia sitoumuksia sisältävää vakiosopimusta, siltä osin kuin kysymykset koskevat asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan soveltamista jälleenmyyntisopimukseen, kun tältä osin tarkennetaan, että kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävien jaon, johon SEUT 267 artiklassa tarkoitettu menettely perustuu, mukaan tosiseikaston arvioiminen kuuluu yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. mm. asia C-469/12, Krejci Lager & Umschlagbetrieb, tuomio 14.11.2013, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Toiseksi edellä mainittua jälleenmyyntisopimusta koskevan riidan käsittelyyn toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämisestä on alustavasti huomautettava, että asetuksen käsitteitä on tulkittava itsenäisesti, ja tällöin perustana on käytettävä lähtökohtaisesti sen järjestelmää ja tavoitteita, jotta taataan sen yhtenäinen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa (ks. mm. asia C-419/11, Česká spořitelna, tuomio 14.3.2013, 25 kohta).
- 31 Unionin tuomioistuin on katsonut vastaajan kotipaikan tuomioistuimen toimivaltaa koskevaa sääntöä täydentävästä asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan mukaisesta erityisestä toimivaltasäännöstä, että se vastaa läheisyystavoitteeseen ja on perusteltu sillä, että sopimuksen ja sitä käsittelevän tuomioistuimen välillä on läheinen liittymä (asia C-19/09, Wood Floor Solutions Andreas Domberger, tuomio 11.3.2010, Kok., s. I-2121, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 32 Unionin tuomioistuin on myös todennut tavaran kauppaa koskevista sopimuksista johtuvien velvoitteiden täyttämipaikan osalta, että asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa määritellään tämä liittymäperuste itsenäisesti tuomioistuinten toimivaltaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista ja ennakoitavuutta koskevien tavoitteiden vahvistamiseksi (em. asia Wood Floor Solutions Andreas Domberger, tuomion 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Nämä ovat myös asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisen luetelmakohdan tavoitteet, koska tavaran kauppaa ja palvelujen suorittamista varten asetuksessa säädetyillä erityisillä toimivaltasäännöillä on sama lainsäädäntöhistoria, niillä pyritään samoihin tavoitteisiin ja niillä on sama asema tällä asetuksella perustetussa järjestelmässä (em. asia Wood Floor Solutions Andreas Domberger, tuomion 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Sitä, kuuluuko jälleenmyyntisopimus jompaankumpaan asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdassa mainituista kahdesta sopimusryhmästä, on tarkasteltava nämä tavoitteet huomioon ottaen.
- 34 Tältä osin unionin tuomioistuin on todennut, että sopimuksen luokittelumiseksi tämän säännöksen kannalta on syytä pitää perustana kyseiselle sopimukselle luonteenomaista velvoitetta (asia C-381/08, Car Trim, tuomio 25.2.2010, Kok., s. I-1255, 31 ja 32 kohta).
- 35 Unionin tuomioistuin katsoi näin ollen, että sopimus, jolle luonteenomainen velvoite on tavaran toimittaminen, on luokiteltava asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuksi irtaimen kaupaksi (em. asia Car Trim, tuomion 32 kohta).
- 36 Tällaista luokittelua voidaan soveltaa jatkuvaan kaupalliseen suhteeseen kahden taloudellisen toimijan välillä, kun tämä suhde rajoittuu peräkkäisiin sopimuksiin, joista jokaisen kohteena on tavaroiden toimittaminen ja nouto. Se ei sitä vastoin vastaa sellaisen tyyppillisen jälleenmyyntisopimuksen rakennetta, jolle on ominaista puitesopimus, jonka kohteena on kahden taloudellisen toimijan

toimituksesta ja hankinnasta tulevaisuudessa tekemä sitoumus, ja joka sisältää erityisiä sopimusmääräyksiä siitä, kuinka jälleenmyyjä jakelee jälleenmyyntioikeuden luovuttajan myymiä tavaroita.

- 37 Siitä, voidaanko jälleenmyyntisopimus luokitella asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetuksi ”palveluiden suorittamista koskeväksi sopimukseksi”, on muistettava, että unionin tuomioistuimen määritelmän mukaan tässä säännöksessä tarkoitettu ”palvelujen” käsite edellyttää vähintäänkin sitä, että palveluja tarjoava osapuoli harjoittaa määrättyä toimintaa korvausta vastaan (asia C-533/07, Falco Privatstiftung ja Rabitsch, tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-3327, 29 kohta).
- 38 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee tämän määritelmän ensimmäisestä kriteeristä eli toiminnan olemassaolosta, että se edellyttää positiivisia toimia eikä pelkkää pidättymistä (ks. vastaavasti em. asia Falco Privatstiftung ja Rabitsch, tuomion 29–31 kohta). Tämä kriteeri vastaa jälleenmyyntisopimuksen tapauksessa jälleenmyyjän, joka osallistuu jälleenmyyntioikeuden luovuttajan tavaroiden levittämiseen varmistamalla niiden jakelun, tyypillistä suoritusta. Sen vuoksi, että jälleenmyyjällä on jälleenmyyntisopimuksen nojalla hankintatakuu ja että se osallistuu tarvittaessa jälleenmyyntioikeuden luovuttajan liiketoimintastrategiaan, erityisesti myynninedistämistöimiin, minkä toteaminen kuuluu kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan, jälleenmyyjä voi tarjota asiakkaille palveluja ja etuja, joita pelkkä myyjä ei voi tarjota, ja näin ollen vallata jälleenmyyntioikeuden luovuttajan tavaroille suuremman osuuden paikallisilla markkinoilla.
- 39 Toisesta kriteeristä eli toimintaa vastaan annettavasta korvauksesta on todettava, ettei sitä voida ymmärtää suppeasti rahamäärän maksamiseksi. Tällaista rajoitusta ei nimittäin edellytetä asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan hyvin yleisessä sanamuodossa, eikä se ole tällä säännöksellä tavoiteltujen ja tämän tuomion 30–32 kohdassa mainittujen läheisyyden ja yhdenmukaisuuden tavoitteiden mukainen.
- 40 Tältä osin on otettava huomioon se seikka, että jälleenmyyntisopimus perustuu siihen, että jälleenmyyntioikeuden luovuttaja valitsee jälleenmyyjän. Tämä valinta, joka on tämäntyyppisen sopimuksen luonteenomainen elementti, antaa jälleenmyyjälle kilpailuedun sikäli kuin vain sillä yksin on oikeus myydä jälleenmyyntioikeuden luovuttajan tuotteita määritellyllä alueella tai ainakin sikäli kuin tämä oikeus on rajoitetulla määrällä jälleenmyyjä. Lisäksi jälleenmyyntisopimuksessa määrätään usein avusta jälleenmyyjälle mainosmateriaalin saamisessa, tietotaidon välittämisessä koulutustilaisuuksien muodossa tai lisäksi maksujärjestelyissä. Kaikilla näillä eduilla, joiden olemassaolo pääasiallisesti käsittelevän tuomioistuimen on tarkastettava, on jälleenmyyjälle taloudellinen arvo, jonka voidaan katsoa muodostavan korvauksen.
- 41 Tästä seuraa, että jälleenmyyntisopimus, joka sisältää tämän tuomion 27 ja 28 kohdassa mainitut tyypilliset velvoitteet, voidaan luokitella palveluiden suorittamista koskeväksi sopimukseksi asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisen luetelmakohdan toimivaltasäännön soveltamiseksi.
- 42 Tämä luokittelu estää asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa säädetyn toimivaltasäännön soveltamisen jälleenmyyntisopimukseen. Kun nimittäin otetaan huomioon tämän säännöksen c alakohdassa säädetty sen a ja b alakohdan välinen hierarkia, asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa säädettyä toimivaltasääntöä sovelletaan ainoastaan vaihtoehtoisesti ja siinä tilanteessa, että sen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaan sisältyviä toimivaltasääntöjä ei sovelleta.
- 43 Edellä esitetyillä perusteilla toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että tämän säännöksen toisessa luetelmakohdassa olevaa toimivaltasääntöä, joka koskee palveluiden suorittamisesta tehtyjä sopimuksia koskevia riitoja, sovelletaan, kun on kyse kanteesta, jossa kantaja, jonka kotipaikka on yhdessä jäsenvaltiossa, vetoaa vastaajaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, vastaan oikeuksiin, jotka perustuvat jälleenmyyntioikeutta koskevaan sopimukseen, jolloin edellytyksenä on, että osapuolten

väliseen sopimukseen sisältyy erityisiä sopimusmääräyksiä, jotka koskevat sitä, että jälleenmyyjä harjoittaa jälleenmyyntioikeuden luovuttajan myymien tavaroiden jakelua. Kansallisen tuomioistuimen on tarkastettava, onko sen käsiteltävänä olevassa asiassa näin.

Neljäs kysymys

- 44 Tällä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, mikä on kanteen perusteena oleva riidanalainen velvoite, kun on kyse jälleenmyyntisopimuksen päättämiseen perustuvasta riidasta.
- 45 Ennakkoratkaisupyynnön päätöksen perustelujen valossa luettuna tämä kysymys koskee näin ollen asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdan tulkintaa.
- 46 Kun otetaan huomioon toiseen ja kolmanteen kysymykseen annettu vastaus, tähän kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 2 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä toistaiseksi voimassa olevien yksinomaisten jälleenmyyntioikeuksien yksipuolisesta päättämisestä 27.7.1961 annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna jälleenmyyntioikeuksien yksipuolisesta päättämisestä 13.4.1971 annetulla lailla, 4 §:ään sisältyvän säännön kaltaisen kansallisen toimivaltasäännön soveltamiselle, kun vastaajan kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa asiaa käsittelevä tuomioistuin sijaitsee.**
- 2) **Asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että tämän säännöksen toisessa luetelmakohdassa olevaa toimivaltasääntöä, joka koskee palveluiden suorittamisesta tehtyjä sopimuksia koskevia riitoja, sovelletaan, kun on kyse kanteesta, jossa kantaja, jonka kotipaikka on yhdessä jäsenvaltiossa, vetoaa vastaajaa, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, vastaan oikeuksiin, jotka perustuvat jälleenmyyntioikeutta koskevaan sopimukseen, jolloin edellytyksenä on, että osapuolten väliseen sopimukseen sisältyy erityisiä sopimusmääräyksiä, jotka koskevat sitä, että jälleenmyyjä harjoittaa jälleenmyyntioikeuden luovuttajan myymien tavaroiden jakelua. Kansallisen tuomioistuimen on tarkastettava, onko sen käsiteltävänä olevassa asiassa näin.**

Allekirjoitukset